

به نام خداوند بخشنده مهربان

تحليل پيشرفته رشد حرکتی

کاتلین ام. هی وود

دانشگاه میسوری - سنت لوئیس

ماری آن رابرتون

دانشگاه آیالتی بولینگ گرین

فانسی کچل

دانشگاه دلاور

مترجمان:

دکتر علیرضا فارسی

دانشیار دانشگاه شهید بهشتی

فهیمة حبیبی فر

دانشجوی دکتری رفتار حرکتی دانشگاه شهید بهشتی

سرشناسه	: هی.وود، کتلین، ۱۹۵۰-م.	Haywood, Kathleen
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل پیشرفته رشد حرکتی	
مشخصات نشر	: تهران: علم و حرکت، ۱۳۹۳.	
مشخصات ظاهری	: ۳۵۹ ص.: مصور، جدول، نمودار.	
شابک	: ISBN: 978-600-5543-69-8	
وضعیت فهرست‌نویسی	: فبیای مختصر	
یادداشت	: این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.	
یادداشت	: واژه‌نامه.	
یادداشت	: کتابنامه.	
شناسه افزوده	: رابرتون، مری آن	Robertson, Mary Ann
شناسه افزوده	: گچل، نانسی، ۱۹۶۳	Getchell, Nancy
شناسه افزوده	: فارسی، علیرضا، ۱۳۵۴-	
شناسه افزوده	: حبیبی، فهیمه، ۱۳۶۴-	
رده‌بندی کنگره	: ۶۱۲/۷	
رده‌بندی دیویی	: ۳۶۷۲۹۳۹	
شماره کتابشناسی ملی		

این اثر مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، حروفچینی و چاپ مجدد، چاپ آفست، فتوکپی و انواع دیگر چاپ و تکثیر، نشر یا پخش و یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران - سه راه طالقانی، خیابان خواجه نصیر طوسی، خیابان مقدم،
پلاک ۷۹ طبقه ۲ • تلفن ۷۷۵۲۵۶۸۴ • فاکس ۷۷۶۳۲۷۰۹
• نشانی پست الکترونیکی: elm.va.harekat@gmail.com

تحلیل پیشرفته رشد حرکتی

کاتلین ام. هی.وود، ماری آن رابرتون، نانسی گچل

مترجمان: دکتر علیرضا فارسی، فهیمه حبیبی فر

حروف‌نگار و صفحه‌آرا: فیروزه خسروشعار

طراح جلد: واگرایک شاهوردی

نشر علم و حرکت ناشر همکار: نشر آونگ

چاپ اول، ۱۳۹۳ - تعداد ۵۰۰ نسخه

«همه حقوق برای ناشر محفوظ است»

۲۲۵۰۰ تومان

ISBN: 978-600-5543-69-8

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۴۳-۶۹-۸

مقدمه مترجمان

علوم مختلف در دهه‌های گذشته پیشرفت چشمگیری داشته است. با رشد چشمگیر علوم مختلف، علوم ورزشی نیز با تغییرات زیادی همراه بوده است. از بین مباحث تاثیرگذار بنیادی و کاربردی علوم ورزشی می‌توان به حوزه مطالعات رشد حرکتی اشاره کرد. مطالعات رشد حرکتی که در پی مطالعات رشد جسمانی و روان‌شناسی رشد حاصل شده بود، با سرعت بیشتری دستخوش تغییر شده است، به طوری که کتب و مقالات زیادی در سال‌های گذشته به چاپ رسیده است.

کتاب حاضر نیز که نوشته چند تن از محققان و نویسندگان برجسته حوزه رشد حرکتی یعنی کاتلین ام. هی وود، ماری آن رابرتون و نانسی گچل است و در سال ۲۰۱۲ توسط انتشارات هیومن کینتیکز منتشر شده است، دربرگیرنده ترکیبی از مباحث و مفاهیم بنیادی و کاربردی است. نویسندگان این کتاب، با در نظر داشتن افراد مختلف جامعه، نظریه‌های رشدی و تحلیل آنها و مطالعات رشدی اخیر، در قالب ۳ بخش و ۱۰ فصل به تحلیل پیشرفته رشد حرکتی پرداخته‌اند.

در بخش اول این کتاب، تاریخچه، دیدگاه‌های نظری و ویژگی‌های آنها و رویکرهای پژوهشی رشد حرکتی ارائه شده است. در بخش دوم به رشد انواع مهارت‌های پایداری، جابه‌جایی و دستکاری و توالی‌های رشدی مربوط به آنها پرداخته شده است؛ و در نهایت در بخش سوم، انواع رشد حرکتی غیر طبیعی و مداخلات مربوط به آنها با توجه به دیدگاه‌ها و مطالعات رایج رشد حرکتی ارائه شده است.

مترجمان کتاب حاضر با حساسیتی ویژه سعی در رعایت تمامی اصول علمی و ارائه مطالب روان و شیوا برای خوانندگان فارسی زبان داشته‌اند تا کمکی هر چند کوچک در جهت پیشبرد علوم ورزشی به ویژه حیطه رشد حرکتی داشته باشند. امید است خوانندگان عزیز اعم از دانشجویان تحصیلات تکمیلی و همکاران گرامی در جهت رفع هر گونه اشکال احتمالی در متن کتاب چه از لحاظ مفهومی و چه از لحاظ ویرایشی، مترجمین را در اصلاح نکات مورد نظر برای چاپ‌های بعدی کتاب راهنمایی فرمایند. اینجانب و همکارم آمادگی پذیرش انتقادات و پیشنهادات شما عزیزان را از طریق آدرس پست الکترونیکی a-farsi@sbu.ac.ir اعلام می‌داریم.

در انتها بر خود لازم می‌دانیم از دقت نظر و حساسیت مدیر محترم انتشارات علم و حرکت جناب آقای روبین شاهوردیان در جهت چاپ و نشر مناسب کتاب قدردانی نمایم.

علیرضا فارسی

دانشیار رفتار حرکتی دانشگاه شهید بهشتی

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
	بخش اول رشد حرکتی چیست؟
۱۳	دیدگاه‌های نظری
۱۵	فصل ۱ دیدگاه‌های توصیفی
۱۵	تعریف مطالعه رشد حرکتی
۱۶	تاریخچه رشد حرکتی در ایالات متحده
۱۸	مفهوم رشد
۱۹	سه پیشگام رشد حرکتی
۲۸	مرحله در برابر سن
۲۹	مربیان ورزشی و حرکت‌شناسان این حیطه
۲۹	میراثی از دیدگاه‌های توصیفی
۳۰	سهم ویژه دیدگاه‌های توصیفی
۴۵	نقش توصیف در تحقیقات رشد حرکتی
۴۵	خلاصه فصل
۴۷	فصل ۲ دیدگاه‌های ادراک و عمل
۴۸	دیدگاه غیرمستقیم
۶۰	دیدگاه مستقیم
۷۰	راه حل؟
۷۵	خلاصه فصل
۷۷	فصل ۳ دیدگاه سیستم‌ها
۷۹	مدل قیود
۸۴	سیستم‌های پویا
۸۶	ویژگی‌های بنیادی سیستم‌های پویا
۹۷	کاربرد مدل سیستم‌های پویا در مسئله رشد حرکتی
۹۹	خلاصه فصل

فصل ۴	رویکردهای پژوهش در رشد حرکتی	۱۰۱
	طرح‌های پژوهش	۱۰۱
	شبیه‌سازی رشد	۱۰۱
	متغیرهای وابسته	۱۱۰
	شاخص‌های پیکرسنجی	۱۱۷
	حرکت رو به جلو در حیطه رشد: پژوهش استنتاجی قوی	۱۱۹
	حرکت رو به جلو در حیطه رشد: الگوی پژوهش رشدی و هل ویل	۱۲۲
	کاربرد عملی روش‌های پژوهشی: استر تین و بازتاب گام برداشتن	۱۲۳
	خلاصه فصل	۱۲۶

بخش دوم محققان از چه دیدگاه‌هایی برای مطالعه رشد حرکتی استفاده می‌کنند؟

پژوهش معاصر	۱۲۷
فصل ۵	رشد کنترل قامت
	دیدگاه‌های نظری
	رشد اولیه
	بلند شدن تا ایستادن
	کنترل قامت در سالمندان
	خلاصه فصل

فصل ۶	رشد جابه‌جایی	۱۶۵
	توالی رشدی بین تکلیفی	۱۶۵
	توالی‌های رشدی درون تکلیفی	۱۶۹
	مطالعات بعدی	۱۸۹
	خلاصه فصل	۱۸۹

فصل ۷	رشد مهارت‌های پرتابی	۱۹۱
	توالی رشدی بین تکلیفی	۱۹۲
	توالی‌های رشدی درون تکلیفی	۱۹۷
	تحقیقات رشدی	۲۱۸
	خلاصه فصل	۲۱۹

فصل ۸	رشد مهارت‌های دستکاری	۲۲۱
	دسترسی و چنگ زدن	۲۲۲
	مهارت‌های مهارتی	۲۴۱
	خلاصه فصل	۲۶۱

بخش سوم تمرین دهندگان چگونه یک دیدگاه رشدی را انتخاب می‌کنند؟

۲۶۳ کاربرد تحقیق

فصل ۹ رشد حرکتی غیرطبیعی

۲۶۵ تشخیص رشد غیرطبیعی از طریق درک رشد طبیعی

۲۶۸ رشد حرکتی غیرطبیعی

۲۹۶ ترکیب نظریه و تمرین

۲۹۷ خلاصه فصل

فصل ۱۰ مداخلات رشد حرکتی

۲۹۹ مداخله در افرادی که رشد طبیعی دارند

۳۰۵ مداخلات مربوط به افراد غیرطبیعی

۳۰۶ مداخلات مربوط به کودکان محروم

۳۲۵ خلاصه فصل

۳۲۷ واژه‌نامه

۳۳۱ فهرست منابع

۳۵۸ درباره نویسندگان

پیشگفتار

حتماً این عبارت را شنیده‌اید که هیچ چیز در زندگی ساده نیست. افرادی که رشد حرکتی را مطالعه کرده‌اند، معتقدند هیچ چیز درباره رشد ساده نیست. دامنه عوامل اثرگذار بر افراد در حال رشد، گسترده است و این واقعیت که این عوامل با عوامل دیگر تعامل دارند، تصویر پیچیده‌ای از رشد را نشان می‌دهد.

به این مثال درباره نمو جسمی توجه کنید. نمو جسمی و بالیدگی فیزیولوژیکی به دلیل عامل ژنتیک پیشرفت می‌کنند. با این حال، عوامل محیطی شامل تغذیه، عوامل سرطان‌زا، آب و هوا و بیماری، نمو و بالیدگی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. محیط و شرایط روان‌شناختی - اجتماعی در دوران کودکی و بزرگسالی به طور مستقیم یا از طریق دیگر عوامل محیطی بر وضعیت جسمی اثرگذار است. این عوامل موجب تسهیل یا بازداری نمو و بالیدگی می‌شوند. اثر این عوامل بر وضعیت جسمی، تعامل فرد و محیط را تغییر می‌دهد، بنابراین یک اثر متقابل پیچیده، بین فردی که از نظر جسمی در حال تغییر است و بسیاری از عوامل محیطی وجود دارد.

فرایند رشد حرکتی نیز به همین میزان پیچیده است و این پیچیدگی است که توجه ما را به خود جلب کرده است. هر فردی منحصر به فرد است. زمینه رشدی هر فرد منحصر به فرد است. یک تفاوت اولیه کوچک در رشد ممکن است به تفاوت بزرگ در دوره‌های بعدی زندگی منجر شود. هدف ما یافتن راه‌های درک وضعیت رشدی یک فرد است. هرچه عمیق‌تر به تعامل پیچیده فرد، زمینه و هدف حرکت پردازیم، نیاز به در نظر گرفتن عوامل اثرگذار بیشتری احساس می‌شود. در این کتاب به بسیاری از عواملی که به رشد حرکتی مربوط می‌شوند، خواهیم پرداخت. به علاوه، تحقیقات گذشته، حال و آینده این حیطه را تشریح خواهیم کرد.

هدف

این کتاب برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی نوشته شده است که به بررسی عمیق‌تر و وسیع‌تر حیطه رشد حرکتی علاقه‌مندند. در این کتاب درباره چگونگی تأثیر دیدگاه‌های نظری و الگوهای تحقیقی بر درک پدیده رشد بحث می‌شود. هدف از طراحی این متن پیشرفته در رشد حرکتی برانگیختن دانشجویان و همچنین درک و بررسی عمیق‌تر فرایند و مسیر رشد حرکتی و دامنه وسیعی از فاکتورهای است که بر رشد تأثیر می‌گذارند. مخاطبان این کتاب افرادی هستند که ابعاد ابتدایی رشد حرکتی را مطالعه کرده‌اند و به دنبال دانش و درک عمیق‌تر هستند. با وجود این که گاهی

در مقطع تحصیلات تکمیلی، از متون مقطع کارشناسی در مطالعه رشد حرکتی استفاده می‌شود، این متن پیشرفته به شیوه‌ای منسجم‌تر نیاز مطالعه عمیق را برآورده می‌کند. شباهت و ارتباط مفاهیم مختلف با یکدیگر به خوبی در این کتاب نشان داده شده است. این کتاب شامل مفاهیم نظری بنیادی است و نشان می‌دهد که چگونه این نظریه‌ها موجب ایجاد تحقیقات معاصر شده‌اند.

از جمله ویژگی‌های منحصر به فرد این کتاب که با تمرکز به مخاطبان پیشرفته سازگار است، این است که در تجزیه و تحلیل تحقیقات مرتبط با انواع مختلف مهارت‌های حرکتی، نه تنها یافته‌های پژوهشی مربوط به موضوع ارائه می‌شود بلکه تعدادی از تحقیقات برجسته و مهم نیز برای مطالعه عمیق‌تر تشریح می‌شود. دانشجویان تحصیلات تکمیلی ممکن است به فرایند تحقیق و نیز یادگیری تجزیه و تحلیل روش تحقیق و نتایج علاقه‌مند باشند، بدین شکل آنها می‌توانند نگاه انتقادی به تحقیقات و محققان داشته باشند. علاوه بر این، دانشجویان می‌توانند افق مطالعات مربوط به یک موضوع خاص را وسعت بخشند و با فرایند و جزئیات مطالعات پژوهشی که به سؤالات خاصی می‌پردازند، آشنا شوند.

این مهارت‌های تجزیه و تحلیل، دانشجویان را برای انتخاب و بسط موضوع تحقیقی آماده می‌سازد. این متن به آنها کمک می‌کند که در تحقیقات رشد حرکتی به عنوان عضوی از تیم تحقیقاتی یا در زمینه یک رساله یا پایان‌نامه نقش ایفا کنند. به علاوه، برای دانشجویانی که در حیطه‌ای غیر از رشد حرکتی فعالیت می‌کنند، تأکید بر تجزیه و تحلیل انتقادی به آنها کمک می‌کند که به طور موثر و شکافانه درباره حیطه خود فکر کنند.

عبارت مشهور دیگر این است که جزئیات کار را پیچیده‌تر می‌کند، برای کسانی که قصد دارند بیشتر از مطالب تدریس شده در مقطع کارشناسی درباره رشد حرکتی اطلاعات داشته باشند، جزئیات، سرگرمی است. یادگیری جزئیات تحقیق و پیچیدگی‌های رشد حرکتی، درگیری، چالش و هیجان شما را افزایش می‌دهد. با یادگیری بیشتر فرایند تحقیقات رشدی، بهتر می‌توانید سؤالات خود را در چارچوب قرار دهید.

ساختار

این کتاب در سه بخش تنظیم شده است. رشد حرکتی چیست؟ دیدگاه‌های توصیفی عنوان بخش اول است. در این بخش، مفهوم عبارت رشد حرکتی در طول عمر از زاویه تاریخی و معاصر بررسی می‌شود. پس از معرفی حیطه رشد حرکتی، در فصل ۱ ریشه‌های رشد حرکتی در توصیف رفتار حرکتی با توجه به تحقیقات رشدگرایان اولیه مانند گِرِل و مک‌گرا بررسی می‌شود. در فصل ۱ توالی‌های درون تکلیفی و بین تکلیفی مهارت‌های حرکتی در چارچوب دیدگاه توالی رشدی ارائه می‌شود. در فصل ۲، خواهیم دید که رشدگرایان با گذشت زمان، فرد در حال رشد را در زمینه یا محیط خود بررسی می‌کردند. در این فصل انتقال از ادراک غیرمستقیم به ادراک مستقیم در رابطه

ادراک و عمل مرور می‌شود. در فصل ۳، این تغییر الگو در بحث دیدگاه‌های سیستم‌های پویا به ویژه مطالعاتی که ظهور و خودسازمانی حرکت حاصل از زیرسیستم‌های متعامل را مطالعه می‌کنند، مطرح می‌شود. در نهایت در فصل ۴، روش‌ها و ابزارهای پژوهشی مرور می‌شود که در تحقیقات رشد حرکتی استفاده می‌شوند. در این فصل، نحوه استفاده از استدلال استنتاجی و استنتاج قوی (پلات ۱، ۱۹۶۴) در فرایند تحقیق تشریح می‌شود.

محققان از چه دیدگاه‌هایی برای مطالعه رشد استفاده می‌کنند؟ عنوان بخش دوم است. در تحقیقات معاصر، برنامه تحقیقاتی مربوط به طبقات خاصی از مهارت‌های حرکتی (قامت، جابه‌جایی پا، مهارت‌های پرتابی و مهارت‌های دستکاری) بررسی می‌شود. برای نشان دادن این‌که چگونه برنامه‌های تحقیقاتی می‌توانند به سؤالات خاص مربوط به رشد مهارت‌ها کمک کنند، در هر فصل از بخش دوم، تحقیقات دو یا سه مهارت خاص مرور می‌شود. در فصل ۵، کنترل قامت ارائه می‌شود. فصل ۶، درباره جابه‌جایی است، بحث راه رفتن و لی لی کردن مطرح می‌شود. در فصل ۷ در بحث مهارت‌های پرتابی، تحقیقات پرتاب از بالای شانه، ضربه با دست و ضربه با پا ارائه می‌شود. در نهایت، مهارت‌های دستکاری با تأکید بر دسترسی، چنگ زدن و دریافت کردن مطرح می‌شود (فصل ۸).

علاوه بر بررسی تحقیقات گذشته و معاصر مربوط به مهارت‌های خاص، در هر فصل از بخش دوم، به چند تحقیق مرتبط نگاهی عمیق خواهیم داشت. این توصیف غنی، خصوصیات تحقیق را نشان می‌دهد، به این معنی که نه تنها یافته‌های تحقیق بلکه روش یافتن نتایج نیز بررسی می‌شود. ممکن است دانشجویان تحصیلات تکمیلی به برخی از این رویکردهای مطالعه رشد حرکتی که در این تحقیقات توصیف شده است، علاقه‌مند باشند و بررسی‌های خود را حول این رویکردها طراحی کنند. در همه فصل‌های کتاب بخشی به نام نکاتی برای محققان جدید وجود دارد که به شما در تفکر درباره فرایند تحقیق کمک خواهد کرد.

در بخش سوم با عنوان تمرین دهندگان چگونه یک دیدگاه رشدی را انتخاب می‌کنند، به روش‌های استفاده از تحقیق در دنیای واقعی نگاهی خواهیم داشت و بدین شکل به شما به عنوان مربی زمان حال یا آینده، یاری خواهیم رساند. در بخش کاربرد تحقیق، کاربرد تحقیقات رشد حرکتی در حیطه‌های علوم تربیت بدنی، آموزش کودکی اولیه، پیری‌شناسی، آموزش‌های خاص و فیزیوتراپی یا توانبخشی را توصیف می‌شود. پزشکان از جمله افرادی هستند که برای کسب دانش رشد حرکتی و استفاده از آن، سال‌های زیادی درباره رشد حرکتی مطالعه کرده‌اند. در فصل ۹، این‌که چگونه تمرین دهندگان حیطه‌های تربیت بدنی تطبیقی یا کاردرمانی، می‌توانند تحقیقات رشد حرکتی را در افراد خاص مانند کودکان سندروم داون، اختلال طیف اوتیسم، اختلال هماهنگی رشدی یا کودکان ناتوان

جسمی یا یادگیری به کار برند، ارائه می‌شود. ویژگی دیگر منحصر به فرد این کتاب، بحث استفاده کاربردی از تحقیقات رشد حرکتی در فصل ۱۰ است؛ در این فصل از مثال‌های خاص حیطه‌های کاردرمانی، فیزیوتراپی و تربیت بدنی استفاده شده است و تأکید بر این است که تمرین دهندگان چگونه از تحقیقات استفاده کرده‌اند تا تمرینات متناسب با رشد، مانند جو انگیزشی ماهرانه، را برای کودکان یا بزرگسالانی که رشد طبیعی دارند تهیه کنند.

این متن همه دانش موجود در زمینه رشد حرکتی را دربر ندارد. بلکه، شامل موضوعات اصلی و تحقیقات برجسته است و خوانندگان را تشویق می‌کند که از دانش فرایندی جدید خود و مهارت‌های تجزیه و تحلیل برای کشف علایق خود استفاده کنند. در این متن، علاوه بر چگونگی تعیین، انتخاب و یکپارچگی اطلاعات رشد حرکتی، وقایع و روابط خاص نیز ارائه می‌شود.

با توجه به محدودیت در انتخاب مباحث انتقادی، این متن بر فرایندهای رشد حرکتی که سال‌ها مورد علاقه محققان بوده، متمرکز است. این موضوع در مباحث پیوستگی و ناپیوستگی در رشد حرکتی دسترسی (فصل ۸) و جابه‌جایی (فصل ۶) کودک، کاملاً مشخص است. این قبیل موضوعات در کل متن کتاب وجود دارد و خواننده می‌تواند مطالب مورد علاقه خود را یادداشت کند.

نتیجه‌گیری

هدف این کتاب، هدایت دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای درک عمیق‌تر تحقیقات رشد حرکتی در طول عمر است. موضوعات این کتاب هم به تمرین دهندگان و هم به محققان آینده مربوط می‌شود. خواندن این کتاب، به شما در زندگی حرفه‌ای به عنوان مربی یا محقق و در زندگی شخصی به عنوان والدین، یا نزدیکان یک کودک کمک می‌کند.